

DOE MEE!

GROEN
ONTWIKKEL
FOND
S
BRABANT

FOCUS OP MEER NATUURMAKERS IN 2022

JAARPLAN 2022

Groen Ontwikkelfonds Brabant

Woord vooraf

“Doe mee! Focus op meer natuurmakers in 2022” is het thema van het jaarplan 2022 van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het geeft beknopt én krachtig aan waar wij komend jaar op inzetten: de ondersteuning van de makers van nieuwe natuur in Brabant. ***Immers, zonder hen komt het Natuurnetwerk Brabant (NNB) simpelweg niet tot stand!***

Nieuwe natuur ontstaat niet vanzelf in Nederland. Ook niet in Brabant. Het realiseren van nieuwe natuur is best ingewikkeld en kostbaar. Zo zijn vaak meerdere belanghebbenden betrokken, met soms uiteenlopende opvattingen. Ook zijn niet alle grondeigenaren een-twee-drie te verleiden om mee te doen. Het kost bovendien veel geld om natuur aan te leggen.

Grond is nu eenmaal kostbaar en schaars. De aanschaf of de ‘omvorming’ ervan vergt niet zelden een stevige eigen financiële inbreng van initiatiefnemers. Met alle risico’s van dien. Ook voor ondernemers die met het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant aan de slag willen, zijn de investeringen én onzekerheden groot.

Verder moeten vergunningen en subsidies worden aangevraagd, en is soms (ook) archeologisch onderzoek nodig vanwege andere potentiële waarden van een perceel. Met een beetje pech is natuur- en bosontwikkeling niet toegestaan binnen het bestemmingplan en moet het worden aangepast. Je bent dan zo máánden en duizenden euro’s verder, zonder dat er ook maar een schop in de grond is gegaan en er één blad is gegroeid.

Willen we versnelling aanbrengen in de realisatie van het (Ondernemend) Natuurnetwerk Brabant, dan is het noodzakelijk de belemmeringen, die initiatiefnemers ervaren bij de uitvoering van hun plannen, zoveel mogelijk weg te nemen en hen volop ondersteunen bij het realiseren van hun plannen. Wij zien het verleiden en het goed ondersteunen van initiatiefnemers als twee van onze belangrijkste taken.

Overigens is het goed te benadrukken dat de drie grote terreinbeherende organisaties Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Brabants Landschap hebben aangegeven voor ongeveer de helft van de Brabantse ambitie voor nieuwe natuur geld en menskracht te hebben. Dat is mooi, maar het maakt ook duidelijk dat we dus ook veel andere natuurmakers (en toekomstige natuurbeheerders) nodig hebben! Dat besef is nog niet overal doorgedrongen. Vandaar dat wij in dit jaarplan pleiten voor een veel bredere focus op makers van nieuwe natuur. Wij zijn ervan overtuigd dat juist die betrokkenheid van velen het Natuurnetwerk Brabant pas écht robuust gaat maken.

We hebben alles en iedereen nodig om de afspraak van de gezamenlijke partijen -het Natuurnetwerk Brabant klaar in 2027- waar te maken.

Het is dus alle hens aan dek!

**‘Nieuwe natuur
ontstaat niet
vanzelf’**

In dit jaarplan benoemen we **vijf belangrijke speerpunten** waar we ons in 2022 op gaan richten. Noodzakelijk om de stevige ambitie van dit jaarplan ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

De opgaves die op Brabant afkomen zijn groot. De samenwerkende (Manifest)partijen¹ staan voor grote uitdagingen én inspanningen op het gebied van stikstof, water, natuur, landbouw en energie. De urgentie is groot - en het tempo van de uitvoering steeds belangrijker.

In 2022 gaat de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA²) rondom de Natura 2000-gebieden verder vorm krijgen. Er komt een gebiedsgerichte aanpak voor 17 GGA-gebieden³ in Brabant.

Voordat deze gebiedsgerichte aanpak goed van start kan gaan moet er nog heel wat water door De Dommel, De Aa, De Mark en andere Brabantse wateren stromen. Daarom besteden wij in dit jaarplan ook aandacht aan de rol die Groen Ontwikkelfonds Brabant kan én wil vervullen bij de praktische voorbereidingen die noodzakelijk zijn voor een effectieve en efficiënte start van de Gebiedsgerichte Aanpak.

Groen Ontwikkelfonds Brabant blijft zich uiteraard ook inzetten voor het ondersteunen van Manifestpartijen en de initiatiefnemers, die natuurgebieden willen realiseren die géén onderdeel vormen van de GGA. Een groot deel van de resterende opgave ligt immers buiten de GGA-gebieden.

Uiteraard gebeurt er veel meer, maar wij hebben ervoor gekozen om in dit jaarplan niet alles wat we doen te beschrijven. Wilt u meer weten over waar wij dagelijks mee bezig zijn, neem dan contact met ons op! We vertellen u graag hoe wij het verschil willen, kunnen én daadwerkelijk maken. Ook via onze website www.groenontwikkelfondsbrabant.nl en onze sociale mediakanalen berichten wij regelmatig over onze aanpak en resultaten.

Het gehele team van Groen Ontwikkelfonds Brabant

(Anne, Tom, Cindy, Petra, Merel, Feyta, Sylvia, Wyp, Anya, Roy, Jiri, Angelo, Heleen, Stefan, Regina, Bernard, Rianne, Anton, Annick, Erik, Erik, Hendri, Inge, Diederik en Mary)

is zeer gemotiveerd om, samen met vele andere betrokkenen, het Natuurnetwerk Brabant uiterlijk eind 2027 gerealiseerd te hebben.

¹ De Manifestpartners zijn Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO), Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de vier Brabantse Waterschappen, Brabantse Milieufederatie (BMF), Brabants Particulier Grondbezit (BPG). Zij hebben met de Provincie Noord-Brabant afspraken gemaakt over de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant.

² [Home - GGA groen blauw](#)

³ [Gebieden - GGA groen blauw](#)

Leeswijzer

Hoofdstukken jaarplan 2022

1. Wie zijn de makers van nieuwe natuur?
2. Onze ambitie voor 2022;
3. Doorwerken! De kern van ons werk;
 - o Inclusief een concreet voorstel aan de provincie Noord-Brabant.
4. Onze 5 speerpunten voor 2022;
5. Een korte toelichting op de begroting 2022;
6. Doorkijkje: zorgen over twee achterblijvende onderdelen van onze opdracht;
7. Drie overwegingen die wij aan provincie Noord-Brabant willen meegeven.

Bijlagen

Bijlage A	realisatiecijfers nieuwe natuur (2014-2020) en prognose 2021 en 2022
Bijlage B	achter de schermen bij Groen Ontwikkelfonds Brabant
Bijlage C	werkwijze Groen Ontwikkelfonds Brabant

1.

Wie zijn de makers van nieuwe natuur?

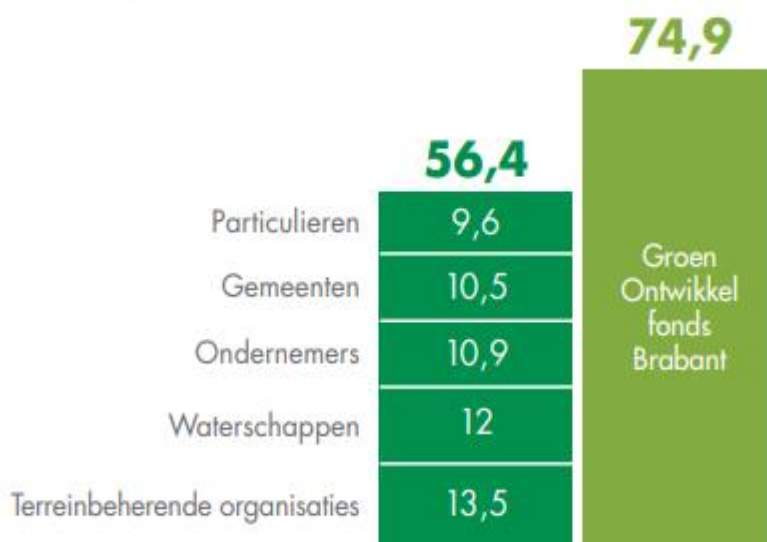
De ondertitel van dit jaarplan is “focus op meer natuurmakers in 2022”. Voordat we inzoomen op onze vijf speerpunten voor het komende jaar is het goed om meer inzicht te geven wie de natuurmakers zijn, met wie wij in de afgelopen jaren afspraken hebben gemaakt.

Wij onderscheiden onderstaande typen van klanten:

1. particulieren,
2. (agrarische) ondernemers,
3. terreinbeherende organisaties (TBO's),
4. gemeenten,
5. waterschappen.

In het overzicht⁴ hieronder staat de cofinanciering (bij de subsidieverlening) van deze klantgroepen genoemd.

€ 131,3 miljoen geïnvesteerd
in nieuwe natuur tot en met 2020
afgeronde bedragen in miljoen €

⁴ Bij de interpretatie van deze cijfers zijn twee zaken relevant:

1) de waterschappen en de terreinbeheerders zijn ook actief in de PAS-gebieden. De PAS verloopt grotendeels **niet** via Groen Ontwikkelfonds Brabant en is dus niet meegenomen in bovenstaand overzicht.
2) de gemeenten, particulieren en ondernemers zijn vooral actief in het provinciale deel van het NNB. Daar is de cofinanciering voor de grondcomponent groter.

Het overzicht maakt duidelijk dat particulieren, (agrarische) ondernemers en gemeenten belangrijke partners zijn bij het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. Dat is in de komende jaren niet anders.

‘Er zijn veel nieuwe, andere natuurmakers nodig’

De terreinbeherende organisaties hebben aangegeven voor ongeveer de helft van de Brabantse ambitie voor nieuw natuur geld en menskracht te hebben. Conclusie is dan ook dat er veel nieuwe, andere makers nodig blijven om onze ambitie te realiseren.

We mogen niet achterover gaan leunen en denken dat de waterschappen en de terreinbeherende organisaties het samen gaan oplossen.

Bovendien dragen deze andere natuurmakers ook bij aan de binding van veel meer Brabanders met natuur.

2.

Onze ambitie voor 2022

Wij willen in 2022 bijdragen aan de afronding van de realisatie van ongeveer **450 hectare nieuwe natuur** en de ontwikkeling van **725 hectare nieuwe natuur** in gang zetten.

Meer specifiek gaat het om:

- **450 hectare afronding realisatie van nieuwe natuur.**

Dus: vastgestelde subsidiebeschikkingen (inrichting, grond & inrichting) én verkochte (langjarig verpachte) natuurpercelen.

Zie de tabel in bijlage 1 voor de verdeling naar categorieën (Rijks NNB, provinciaal NNB of Ecologische Verbindingszones).

Zorgpunt is de achterblijvende realisatie van de inrichting van het Rijks NNB. Verderop in dit jaarplan geven wij een nadere toelichting op dit zorgpunt.

- **600 hectare nieuwe natuur in gang zetten via subsidies.**

Dus: voor 600 hectare aan afgegeven nieuwe subsidiebeschikkingen (inrichting, grond/inrichting of alleen grond) of gunningen van verkoop van nog in te richten natuurgrond.

De verdeling naar categorieën is hierbij niet exact aan te geven, omdat die afhankelijk is van de subsidieaanvragen die initiatiefnemers in 2022 gaan indienen. Zorgpunt: we verwachten een beperkt aantal aanvragen voor Ecologische Verbindingszones (EVZ's). Ook dit lichten we verderop in dit jaarplan toe.

- **125 hectare aankoop van grond (ruilgrond en in het NNB).**

als eerste belangrijke stap op weg naar de realisatie van nieuwe natuur. Door omzetting van de huidige bestemming naar nieuwe natuur en/of ruilen van de aangekochte percelen buiten het NNB met percelen in het NNB.

**‘Ambitie:
450 ha nieuwe
natuur afronden
en 725 ha
in gang zetten’**

3. Dóórwerken!

Om onze ambitie -een robuust en aaneengesloten Natuurnetwerk Brabant (NNB) in 2027- te kunnen waarmaken, moeten jaarlijks veel natuurprojecten worden afgerond én nieuwe natuurprojecten starten. In 2022 werken we met veel energie dóór aan:

1. Subsidies verstrekken en vaststellen

‘Streven: doorlooptijd subsidies terugbrengen’

Het is megadruk aan ons virtuele subsidieloket. Dat is een heel goed teken!

Ons subsidieteam werkt hard om onze klanten, de natuurmakers, goed en snel op weg te helpen. ‘Hard werken’ betekent in dit geval zo snel en goed mogelijk beoordelen, beschikken, de vele vragen van natuurmakers over hun aanvraag adequaat beantwoorden en tijdig de subsidiebeschikkingen, inclusief de Kwalitatieve Verplichtingen, vaststellen.

Uitgangspunt bij dit alles is ‘uitvoeren in de geest van de regeling’ - en dat is niet altijd per se de letter van de regeling. In 2021 liep de doorlooptijd van subsidiebehandeling op. Te veel, naar onze zin. We hebben daarom medio 2021 besloten om, binnen onze begroting, een extra subsidied medewerker aan te trekken. Dat geeft hopelijk voldoende ruimte om de toename aan (complexe) subsidieaanvragen in 2022 op te vangen. Uiteraard is én blijft dat afhankelijk van het aantal subsidieaanvragen en -vaststellingen. We houden daarom, ook in 2022, de vinger aan de pols.

2. Gronden aankopen, verkopen en ruilen

Steeds meer gebiedsprocessen en kavelruilen komen op stoom. In die gebiedsprocessen wordt ook onze (ruil)grond meegenomen. Dat vraagt veel overleg en afstemming van en met ons team van grondverwerwers. Immers, bij deze ruilingen (aan- en verkopen) zijn vaak veel verschillende eigenaren/organisaties betrokken, allemaal met hun eigen organisatiecultuur, mandaten en werkwijzen.

Over de grondverwerving hebben provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant samenwerkingsafspraken gemaakt. In het evaluatierapport van KplusV over Groen Ontwikkelfonds Brabant wordt geconstateerd dat deze afspraken niet goed werken. Dat is ook onze ervaring in de praktijk. De huidige afspraken werken belemmerend, waardoor we niet het tempo maken wat we graag willen.

Wat ons betreft lossen we dit knelpunt samen met het Ontwikkelbedrijf in 2022 op.

‘Voorstel aan provincie Noord-Brabant: benut kans om meer (ruil)grond te kopen in 2022’

Ook voor de kavelruilen en de natuurrealisatie van morgen en overmorgen is veel (ruil)grond nodig. We stellen daarom voor om in 2022 meer (ruil)grond kopen. Hoe meer (ruil)grond we, op basis van vrijwilligheid, weten te verwerven des te beter. Het maakt onze uitgangspositie bij het realiseren van **alle** grondgerelateerde opgaven significant sterker. Het zorgt voor versnelling én voorkomt op termijn waarschijnlijk ook een aantal, immer gevoelige, onteigeningen.

Daarom onze oproep: laten we nu kopen! Het risico van kopen is, mits er sprake is van courante grond, beperkt. Het risico van niet kopen is vele malen groter. We realiseren in dat geval de opgaven niet binnen het gestelde tijdsplan. Uiteraard vraagt de aankoop van meer grond ook om een zorgvuldige financiële monitoring van de beschikbare middelen, vanwege de impact die dat heeft op de businesscase van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft in de businesscase nog financiële ruimte om grond te kopen, zowel binnen het NNB, buiten het NNB (ruilgrond) als in de GGA-gebieden en de randzones van Natte Natuurparels en Natura 2000-gebieden. Ook is er een revolverend budget beschikbaar om, indien nodig, af te boeken op gebouwen die gesaneerd of gesloopt worden.

Wij stellen daarom voor om niet te wachten op de uitkomsten van de provinciale grondnota en/of de uitkomsten van de pilot ‘grondfonds’ in de Peelvenen. Geld voor aankoop van grond is voorlopig, althans in 2022, niet het probleem. Door extra personele inzet kunnen we versneld de grond die beschikbaar komt aankopen en gebouwen saneren en verkopen. Met dat laatste kunnen we het revolverend fonds voor sanering gebouwen langer benutten. De grootste kansen doen zich voor wanneer we in staat zijn hele bedrijven met veel (ruil)grond te kopen. Daarnaast leidt extra inzet in enkele uitnodigingsgebieden en ‘trekkergebieden’, waar de trekkende partij hulp nodig heeft, tot een betere (ruil)grondpositie.

We willen in 2022 graag meer grondverwerwers inzetten. Niet door meer fte’s in te zetten via het Ontwikkelbedrijf van de provincie, maar door de inhuur van lokale rentmeesters. Zij zijn bekend zijn in de gebieden waarin ze werkzaam zijn en weten wat er te koop is en te koop komt.

4.

Onze vijf speerpunten voor 2022

Aanvullend op de twee, hiervoor toegelichte, hoofdtaken gaan we in 2022 inzetten op 5 **concrete speerpunten**. Noodzakelijk om de stevige ambitie van dit jaarplan ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

De verschillende groepen natuurmakers kunnen niet allemaal op dezelfde wijze worden verleid en/of ondersteund. Daar houden we rekening mee bij de keuze van onze aanpak. Onze vijf speerpunten zijn daarom in meer of mindere mate relevant voor de hiervoor genoemde groepen van natuurmakers.

Onze vijf speerpunten (in willekeurige volgorde) zijn:

- 1) Stimuleren Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB);
- 2) Meer meerjarige pacht;
- 3) Verbeteren van de gebiedsgerichte afstemming met de Manifestpartijen/gebiedstrekkers;
- 4) Nieuwe samenwerkingskansen benutten;
- 5) Communicatie.

Speerpunt 1

Stimuleren Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB)

Ook in 2022 zetten we, samen met de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant, onverminderd in op de kansen die de combinatie van Ondernemen en Natuur biedt.

**‘Zonder ONNB
geen nieuwe
natuur met
50% eigen
financiering’**

Het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant is van groot belang om uiteindelijk onze gehele opdracht te kunnen realiseren. Sterker, nieuwe natuur realiseren met 50% eigen financiering op de grond gaat niet lukken zónder het ONNB.

Bij zowel de traditionele agrarische sector als bij de natuurprofessionals zien we (helaas) nog te weinig enthousiasme over het concept Natuur & Voedselproductie. Het blijft daarom belangrijk nog beter en breder te laten zien welke praktijkvoorbeelden succesvol zijn én waarom ze dat zijn. Alleen dan krijgen we meer draagvlak voor dit

concept. *Zie ook speerpunt 5 ‘communicatie’.*

Hoopvol is wel dat steeds meer landgoedeigenaren meedoen met het ONNB. Ook melden zich steeds meer nieuwe ‘ondernemende-natuur-initiatiefnemers’, waarvan de

voedselbosbeweging de meest prominente is. We zien, nog voorzichtig weliswaar, ook initiatiefnemers die nieuwe natuur willen combineren met recreatie. Zodra zich nieuwe kansen voordoen voor natuur & ondernemen gaan we daar actief mee aan de slag. Denk bijvoorbeeld aan bos & houtbouw, natuur & biobased bouwen en natuur & recreatie. Overigens vormen in dit verband de RO-regels voor het dubbele gebruik van gronden nog wel vaak een struikelblok.

Speerpunt 2

Meerjarige pacht: 200 hectare extra

Natuur realiseren is een kapitaalintensieve opgave. Natuurmakers krijgen te maken met forse investeringen die nodig zijn om de noodzakelijke grond beschikbaar te krijgen en te maken. Onze ervaring leert dat er natuurmakers zijn die graag natuur, al dan niet met een ondernemend verdienmodel, willen realiseren, maar om financiële redenen (nog) geen eigenaar van de grond kunnen of willen worden.

Door meerjarige pacht⁵ aan te bieden stellen we natuurmakers in staat hun (ondernemende) natuurplannen alsnog te realiseren. Afgelopen jaren hebben we daar al goede ervaringen mee opgedaan. Het gaat daarbij vooral om particulieren en ondernemers. Mogelijk biedt dit ook mogelijkheden voor het overbruggen van tijdelijke liquiditeitsproblemen van terreinbeherende organisaties.

De provincie heeft Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2019 tot maximaal 200 hectare ruimte gegeven om grond niet te verkopen, maar meerjarig te verpachten (uiteraard met passende pachtprijs), al dan niet met het eerste recht van koop. Dat maximum van 200 hectare is bijna bereikt. We denken dat we met aanvullend 200 hectare extra nog meer initiatiefnemers gaan verleiden om mee te doen. Dat draagt bij aan een versnelling van de realisatie van onze natuurambitie. Zo blijft meerjarig verpachten ook in 2022 onderdeel van onze 'instrumentenkoffer'. We werken al met erfpacht, maar we denken in dit verband ook aan huurkoop-constructies. Dit vraagt geen extra personele capaciteit, maar wel een expliciet besluit dat Groen Ontwikkelfonds Brabant dat ook mag gaan doen. Medio 2022 wordt de grondnota van de provincie Noord-Brabant verwacht. Wij pleiten ervoor om meerjarige pacht, ten dienste van de opgave realisatie nieuwe natuur, ruimhartig in deze nota⁶ op te nemen, zodat het structureel onderdeel gaat uitmaken van de Brabantse instrumentenkoffer.

**'Voorstel: 200
ha extra ruimte
voor meerjarige
pacht**

⁵ Hiermee wordt ook erfpacht / huurkoop-constructie bedoeld; dus een ander gebruiksrecht.

⁶ Aandachtspunt hierbij is overigens dat dit heroriëntatie vraagt op de pachtwerkzaamheden (momenteel uitgevoerd door Bureau Pacht; onderdeel van het Ontwikkelbedrijf van provincie Noord-Brabant), dat tot op heden door ons wordt ingehuurd voor veelal kortlopende verpachtingen met een focus op landbouwgrond. Het meerjarig verpachten/in gebruik geven van ingerichte natuurgrond vraagt fundamenteel andere kennis en relatiebeheer met de pachters.

Speerpunt 3

Intensiveren van gebiedsgerichte afstemming Manifestpartijen/gebiedstrekkers

Groen Ontwikkelfonds Brabant werkt intensief samen met de Manifestpartijen. Sinds medio 2020 hebben we één medewerker vrijgemaakt, die zich volledig richt op het maken van concrete gebiedsafspraken met de Manifestpartijen in de zogenaamde trekkeergebieden⁷. Die aanpak schept duidelijkheid over wie wat gaat uitvoeren. Hierdoor zijn de medewerkers van de betrokken organisaties beter in staat om efficiënter en effectiever samen te werken. Deze aanpak zetten we in 2022 met kracht voort.

Afgelopen jaren hebben de gebiedsafspraken zich, logischerwijs, vooral gericht op de rollen

‘Concrete gebiedsafspraken scheppen duidelijkheid’

en verantwoordelijkheden die de betrokken partijen hebben met betrekking tot de grondaankopen en -ruilingen. In de komende periode verschuift de aandacht (ook) naar het maken van duidelijke afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is voor de inrichting van nieuwe natuur, de verkoop van ingerichte en nog in te richten nieuwe natuur, de afstemming over de daarmee samenhangende risico's en de borging dat de resultaten, die hieruit voortkomen, goed worden vastgelegd. Ook het samen zoeken en

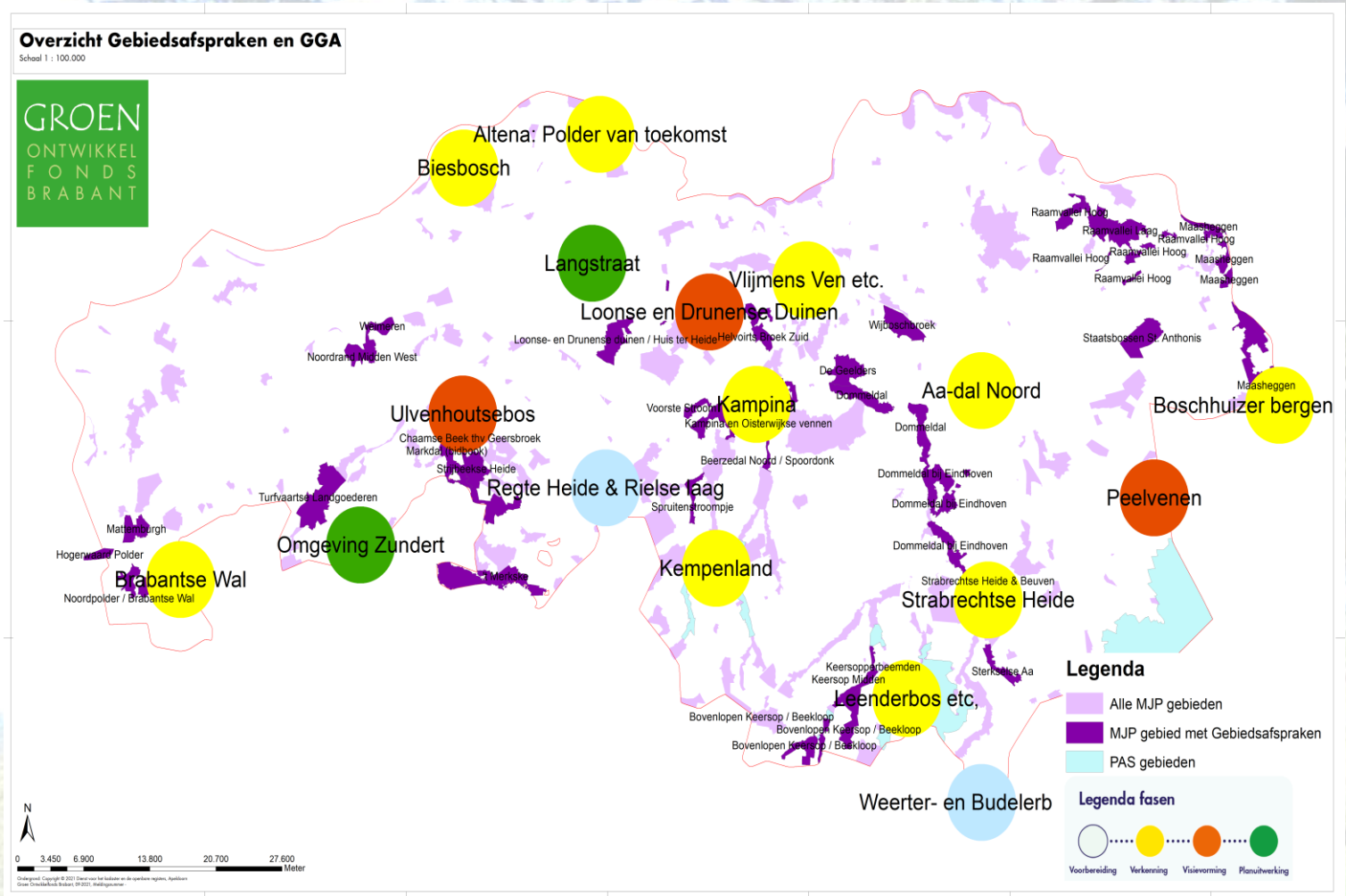
vinden van nieuwe natuurmakers is van groot belang.

Dat blijft van groot belang, ook met de komst van de nieuwe aanpak in de GGA-gebieden. Immers, GGA heeft betrekking op slechts een beperkt deel van de opdracht voor nieuwe natuur in Brabant.

We moeten voorkomen dat te veel energie gaat naar alleen de GGA-gebieden. In de komende jaren blijft ook veel menskracht en vindingrijkheid nodig in alle andere gebieden!

⁷ Nieuwe natuur realiseren klinkt eenvoudig. Maar dat is het niet. Daarom werken veel partijen samen in Brabant aan het realiseren van nieuwe natuur. Die samenwerking is per gebied georganiseerd. Op onze website staat een kaart van Brabant waarop te zien is welke organisatie waar aan de lat staat ("trekker") om de gebiedssamenwerking te organiseren.

Op onderstaande kaart staan de al gemaakte gebiedsafspraken én de GGA-gebieden vermeld. Hier wordt in één oogopslag duidelijk dat er ook buiten de GGA-gebieden (aangegeven met de gekleurde bollen) nog een grote opgave voor nieuwe natuur ligt.

Afhankelijk van hoe de afspraken over rollen, taken en verantwoordelijkheden in de GGA-gebieden eruit gaan zien verandert ook de gebiedsgerichte afstemming in deze gebieden. We denken graag mee over een effectieve en efficiënte aanpak.

De uitkomsten van de lerende evaluatie⁸ onder de huidige uitvoerders van alle betrokken (Manifest)organisaties, uitgevoerd door Bureau ZET, kunnen in de analyse en aanpak een belangrijke rol vervullen. Overigens zijn de uitkomsten van deze lerende evaluatie ook zeer bruikbaar voor het optimaliseren van de samenwerking in alle andere gebieden.

⁸ Deze lerende evaluatie wordt eind november verwacht.

Prestatieafspraken én samen leren in een netwerk van organisaties

We pleiten voor stevigere wederzijdse prestatieafspraken tussen de provincie en de Manifestpartijen. Samenwerken is mooi, maar uiteindelijk telt het concrete resultaat.

Vanuit de afspraken, die wij met de trekkers van de verschillende gebieden maken, en de voortgang van de subsidieaanvragen hebben we, samen met de Werkeenheid, goed zicht op wat de trekkers doen en realiseren. Het is raadzaam om deze kennis actief te betrekken bij de voortgangsgesprekken die de provincie voert.

Maar het is vooral van belang om op basis van deze voortgangsgesprekken jaarlijks te komen tot een manifestpartijen-brede en gedeelde (strategische -tactische) analyse van de oorzaken van het te lage tempo. Op basis daarvan formuleren we actiepunten, die we, al dan niet gezamenlijk, gaan oppakken. Plan, do, check, act. Zo maken we er samen een lerende netwerkorganisatie van. De lerende evaluatie van Bureau ZET kan een mooie start zijn van een nieuwe (lerende) traditie.

Uiteraard geldt dit ook voor de afspraken tussen provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant. Van onze inzet mag resultaat verwacht worden. ***Wij zien dit jaarplan, en de bijbehorende begroting 2022, daarom ook als een prestatieafpraak.***

Speerpunt 4

Nieuwe samenwerkingskansen benutten

Gerichte samenwerking met VAB-impuls en Ruimte voor Ruimte

In 2021 hebben we, samen met de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant, de samenwerking uitgebouwd met Ruimte voor Ruimte⁹ en VAB-impuls¹⁰. Uit eerste concrete casussen blijkt dat samenwerking serieuze kansen biedt voor realisatie van nieuwe natuur. Simpelweg door slim samen te werken. Eind 2021 zijn met VAB-impuls structurele afspraken gemaakt over de structurele invulling van deze samenwerking.

Betere afstemming provinciale organisatie en regelingen

Er liggen kansen voor het realiseren van nieuwe natuur door een beter samen te werken en af te stemmen met provinciale organisatieonderdelen en provinciale regelingen. Van team Infra van het Ontwikkelbedrijf tot team Aanpak stikstof en van programma Landbouw tot programma Water.

We gaan ook in 2022 actief op zoek naar nieuwe samenwerkingspartner én kansen om de bestaande samenwerking uit te bouwen.

⁹ Ruimte voor Ruimte kan bouw kavels aanbieden dankzij de zogeheten Ruimte voor Ruimte-regeling. Hierbij zijn veestallen in het buitengebied afgebroken, fosfaatrechten ingeleverd en mogen in plaats daarvan elders in de provincie Brabant aan de rand van steden en dorpen bouw kavels en bouw titels worden uitgegeven. De sloopvergoeding die de agrariërs ontvangen, wordt gefinancierd uit de opbrengst van de kavels. Voor de uitvoering van deze regeling is de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte CV door de provincie Noord-Brabant opgericht.

¹⁰ VAB-impuls helpt eigenaren bij het maken van keuzes over hun vrijgekomen of vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's). Samen met een deskundige van VAB-impuls verkent de eigenaar de mogelijkheden om zijn stallen, schuren of locatie 'een tweede leven' te geven. Ook sloop kan daarbij een overweging zijn.

Benutten private geldstromen

Nederland telt veel particulieren, organisaties, bedrijven en fondsen die natuur een warm hart toedragen. Zij zijn bereid om geld te investeren in nieuwe natuur, maar hebben niet de tijd of de ambitie om die natuur vervolgens ook zelf te realiseren en te beheren.

Wij zoeken actief naar mogelijkheden om deze private geldstromen te benutten en zo extra cofinanciering te verzamelen voor de aanleg van nieuwe natuur in Brabant.

Het kan daarbij gaan om grote, maar ook om kleine bijdragen. Een mooi voorbeeld is de in september 2021 gestarte campagne Brabantse Burgerbossen, waarbij inwoners van Brabant bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe bossen in onze provincie.

‘We zien kansen in sluiten van bosdeals met gemeenten’

Afspraken maken met gemeenten

De Brabantse steden Breda, Eindhoven, Den Bosch, Helmond en Tilburg gaven in oktober 2016 het goede voorbeeld door concrete plannen te presenteren voor de aanleg van meer natuur binnen hun gemeentegrenzen. Inmiddels hebben veel meer gemeenten dit goede voorbeeld gevolgd. Ook in 2022 gaan we, samen met de Werkenheid Natuurnetwerk Brabant, onder het motto *‘niet te veel er over praten, maar schop in de grond’* op zoek naar praktische samenwerkingskansen. Soms

leggen we de eerste contacten met ambtenaren, soms direct met de verantwoordelijke bestuurders.

We spreken bovendien met gemeenten die al met de uitvoering bezig zijn. We horen graag hoe het gaat, of er knelpunten zijn en hoe we hen kunnen helpen bij het realiseren van nieuwe natuur.

We zien in de komende periode kansen om met verschillende Brabantse gemeenten zogenaamde “BOS-deals” te sluiten. Oftewel: nieuwe bossen realiseren in het Natuurnetwerk Brabant en samen de kosten ervan delen.

Speerpunt 5 Communicatie

We leggen in het jaarplan 2022 de focus op de makers van nieuwe natuur. Dat vraagt om proactieve communicatie. Om te laten zien wat eerdere initiatiefnemers al voor elkaar hebben gekregen én om nieuwe initiatiefnemers te verleiden ook mee te doen.

Wij doen dat door initiatiefnemers op te zoeken en met hen in gesprek te gaan, maar uiteraard zetten we daarvoor ook communicatiekanalen en -middelen als onze website, onze nieuwsbrief en onze sociale media in.

We werken steeds vaker ook met filmpjes waarbij natuurmakers in beeld worden gebracht (zie als voorbeeld Teun van Biljouw: <https://youtu.be/GtVq4CrMydg>). In 2022 gaan we meer gestructureerd onze netwerkpartners benaderen met de vraag om de goede voorbeelden ook via hun kanalen te delen.

We zetten onze communicatie steeds gericht in voor de verschillende doelgroepen. Hoe beter gericht, hoe beter de boodschap overkomt.

Voorbeelden uit 2021 zijn:

- de speciale informatiefolder voor mensen die grond voor nieuwe natuur zoeken, met tips over hoe je dat voor elkaar kunt krijgen: www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/grond-voor-nieuwe-natuur
- de speciale informatiefolder voor het realiseren van voedselbossen in het Natuurnetwerk Brabant: www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/inspiratie/folder-over-aanleg-voedselbossen-in-brabant

In 2022 actualiseren wij onze twee informatie- en inspiratiegidsen (*'Puur Natuur'* en *'Ondernemen met Natuur'*). Wij voegen dan onder meer recente mooie voorbeelden van nieuwe natuurmakers toe. Deze gidsen stellen we, via de adviseurs van de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant en de uitvoerende medewerkers van alle Manifestpartijen, beschikbaar aan potentiële makers van nieuwe natuur.

Met deze vijf speerpunten willen we de nieuwe natuurmakers stimuleren, verleiden en ondersteunen.

Toelichting op onze begroting 2022

Ten opzichte van de begroting van vorig jaar zijn in begroting van 2022 geen grote aanpassingen gedaan. Het voorstel voor extra inzet voor grondverwerving is niet verwerkt in de bijgevoegde begroting.

6. Doorkijkje

We hebben ook zorgen... over het achterblijvende deel van onze opdracht!

De afgelopen jaren hebben aangetoond dat een aanzienlijk deel van de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant gestaag de goede kant op gaat. Het glas is dus halfvol. Het kost nog flink wat kruim om de taakstelling te halen, maar alles wat we doen is gericht op het behalen van die doelstellingen.

Er zijn echter ook twee zorgenkindjes. Al jaren. Op twee onderdelen blijft de realisatie namelijk fors achter bij onze opdracht. U heeft hierover ook kunnen lezen in ons jaarverslag van 2019 en 2020.

De aanpak van deze twee knelpunten ligt echter niet alleen in handen van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het vraagt ook om bijzondere aandacht van de Manifestpartijen en provincie Noord-Brabant!

Zorgenkindje 1: de realisatie van Ecologische Verbindingszones loopt fors achter

De realisatie van de Ecologische Verbindingszones (EVZ's) blijft tot op heden fors achter bij de opdracht. Vanwege de verwachte focus van de Manifestpartijen, inclusief de waterschappen, op de Gebiedsgerichte Aanpak in en rondom de Natura 2000-gebieden in de komende jaren komt de realisatie van de Ecologische Verbindingszones verder onder druk. De grootste EVZ-opgave, veelal "natte" EVZ, ligt nog bij waterschap De Dommel. Wij verwachten, vanwege de stevige opgaves waar dit waterschap voor staat, niet dat deze EVZ's gerealiseerd zijn in 2027. Ook bij de andere waterschappen is de verwachting dat de realisatie van de Ecologische Verbindingszones gaat knellen.

De aanleg van "droge" EVZ's wordt overwegend door gemeenten getrokken. Ook bij gemeenten ligt veel werk. Veel 'landbouwgemeenten' hebben de handen vol aan de landbouwtransitie en de stikstofproblematiek - om over de organisatorische en personele gevolgen van de nieuwe Omgevingswet nog maar niet te spreken. Bovendien is een flink aantal gemeenten direct betrokken bij de Gebiedsgerichte Aanpak in en rondom de Natura 2000-gebieden. Bij veel gemeenten hebben de EVZ's niet de hoogste prioriteit. Het realiseren

**'Niet alle EVZ's
gerealiseerd in
2027'**

van een EVZ is een tijdrovende klus, omdat je voor deze langgerekte elementen vaak heel veel verschillende grondeigenaren moet overtuigen mee te doen én het voor een grondeigenaar meestal niet interessant is om een deel van hun perceel hiervoor in te zetten (zelf doen) dan wel te verkopen.

Kortom: het is aan alle kanten complex.

‘Beter één ding goed doen dan tien half’

Beter één ding goed doen dan tien half

We denken dat het realistisch is te stellen dat een deel van de EVZ's niet voor 2027 gerealiseerd gaat worden. Een aantal EVZ's kan wél in 2027 gerealiseerd zijn. Laten we ons daar gezamenlijk op gaan richten.

Door concreet te maken wel deel van de opgave wel wordt opgepakt en welke nog niet ontstaat er duidelijkheid voor de uitvoerders. Beter één ding goed doen dan tien dingen half, vinden wij.

Om een zo groot mogelijk deel van de EVZ-opgave te realiseren is het goed om, als gezamenlijke Manifestpartijen, in de komende periode gericht grondverwerwers in te zetten, die zich richten op het beschikbaar krijgen van de grond voor EVZ's door hele percelen, deels als ruilgrond, te kopen. Hiermee nemen we een belangrijke eerste stap voor het realiseren van meer EVZ's.

Zorgenkindje 2:

inrichting Rijksdeel Natuurnetwerk Brabant blijft achter

Ook de inrichting van het Rijksdeel van het Natuurnetwerk Brabant blijft achter bij de verwachtingen.

Een veelgehoorde oorzaak is dat deze (veelal) natte natuurgebieden pas worden ingericht, zodra voor deze gebieden ook de hydrologische opgave kan worden uitgevoerd. Daarvoor moeten vaak meerdere percelen beschikbaar zijn. Meestal wordt ook gewacht met de inrichting van de ecologische maatregelen totdat dat ook de hydrologische maatregelen kunnen worden genomen. Het is immers logisch om een aannemer slechts één keer het veld in te sturen.

Per september 2021 is een student van de opleiding Bestuurskunde gestart bij Groen Ontwikkelfonds Brabant. Zij maakt een nadere analyse van alle uitstelverzoeken, die Groen Ontwikkelfonds Brabant ontvangt voor de inrichting. Haar onderzoek is begin 2022 afgerond en gaat meer inzicht geven in wie waarvoor uitstel vraagt en waarom ze dat doen (stagnatie beschikbaar krijgen van grond?, onvoldoende personele capaciteit?, cofinanciering nog niet geregeld?, stagnatie in verband met de hydrologische eisen?, et cetera)

Op basis van de analyse zijn we beter in staat de knelpunten te duiden en -logischerwijs- ook passende oplossingen te vinden.

Willen we dit knelpunt oplossen, dan is in 2022 gerichte afstemming nodig met de Manifestpartijen. Zij zijn namelijk veelal de 'trekker' in deze gebieden. De uitkomsten van het onderzoek, dat momenteel wordt uitgevoerd binnen Groen Ontwikkelfonds Brabant, kan bij de afstemming worden betrokken.

Wellicht is in bepaalde gebieden een gerichte inzet van minder vrijblijvende instrumenten nodig om de deadline van 2027 te behalen. Mogelijk hoeven we in andere gebieden niet te wachten met de ecologische inrichting tot de laatste hectare beschikbaar is.

**'Niet wachten
met ecologische
inrichting tot
laatste hectare
beschikbaar is'**

**Alleen ga je sneller,
samen kom je verder**

7.

Drie overwegingen voor provincie

**‘Wij willen
én ver
én snel’**

We werken in Brabant samen met veel partijen aan het realiseren van nieuwe natuur. Dat is uniek en nodig! Een bekend gezegde is ***“alleen ga je sneller, samen kom je verder”***.

Ons dilemma is dat we én ver én snel willen. De grote vraag is: hoe dan?

Tempo maken in zo’n omvangrijk netwerk van organisaties vraagt iets van de manier waarop je dingen organiseert. Op dat punt valt nog wel veel te

verbeteren. ***Sterker, wij denken dat verbetering zelfs noodzakelijk is om de gewenste versnelling ook echt te kunnen realiseren.***

Het probleem is dat te veel te versnipperd is georganiseerd. Door bepaalde werkzaamheden en kennis te centraliseren hoeven projectleiders niet in ieder project steeds weer het wiel uit te vinden. Ook de versnippering van budgetten levert veel onnodig tijdverlies op. Ons advies: zoveel mogelijk kiezen voor één loket, die de diverse budgetten beheert, verantwoordt en in één beschikking/opdracht uitgeeft.

Ter overweging (1)

Brabantbreed kennis- en doecentrum

voor kavelruil, verkoopnatuurgrond, gelijkberechtiging en kwalitatieve verplichtingen

Wij pleiten voor een stevig, Brabantbreed kennis- en doecentrum. Omdat er zoveel verschillende partijen betrokken zijn bij de realisatie van nieuwe natuur is -zeker op onderdelen als kavelruil, verkoop van natuurgrond, gelijkberechtiging en Kwalitatieve Verplichtingen- kennisbundeling en concrete ondersteuning bij de uitvoering absoluut noodzakelijk.

We betalen nu te veel leergeld in al die verschillende gebiedsprocessen/projecten, met zoveel uitvoerende medewerkers in zoveel verschillende organisaties. Zie onder andere de evaluatie van de Kavelruil in de Maasheggen: <https://www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/verkoop-of-ruilen/evaluatierapport-kavelruil-de-maasheggen>

Groen Ontwikkelfonds Brabant krijgt, nu in een aantal gebieden de natuurrealisatie in een volgende fase komt, veel vragen van de uitvoerende medewerkers van de Manifestpartijen over kavelruilen, verkoop van natuurgrond, gelijkberechtiging en Kwalitatieve Verplichtingen. Het is logisch dat deze vragen aan Groen Ontwikkelfonds Brabant worden gesteld, omdat we daar al veel ervaring mee hebben opgedaan in de afgelopen jaren. Het is cruciaal om op de genoemde onderwerpen de kennis te bundelen en de uitvoerders ruimschoots te ondersteunen, via eenduidige én onderling afgestemde informatie. Juist in de fase van ruilen, verkopen/verpachten en gelijkberechtiging is de duurzame borging van de natuurkwaliteit van groot belang!

Wachten is, naar onze mening, niet langer

verantwoord. Groen Ontwikkelfonds Brabant is graag bereid deze kar, in de opstartfase, te trekken. Het is lastig inschatten, maar we denken dat uiteindelijk 4 tot 5 fte extra nodig is om het Brabantbrede kennis- en doecentrum serieus op te zetten en in alle gebiedsprocessen (categorie-1, -2 en -3-gebieden) ook echt de ondersteuning te kunnen bieden die gevraagd wordt. Uiteraard kan worden gekozen voor een geleidelijke opbouw, waarbij we in 2022 starten met 2 tot 3 medewerkers.

Laten we gewoon beginnen! Met financiële hulp van de provincie. Eventueel kunnen we het kennis- en doecentrum later, als dat gewenst is, elders onderbrengen.

**‘Voorstel:
4 tot 5 fte extra
voor kennis- en
doecentrum’**

Ons idee voor een Brabantbreed kennis- en doecentrum wordt vooralsnog niet gedeeld door provincie Noord-Brabant. De provincie wil werken aan een pool met medewerkers van de verschillende samenwerkende partijen. Dat kan uiteraard ook. Het zou zelfs een mooie uiting van samenwerking zijn. Wij denken echter dat dit enorm vertragend gaat werken, met grote risico's op niet-eenduidige informatie. Gevolg: verwarring alom.

Bovendien, voordat alle organisaties het samen eens zijn over de opdracht, de aansturing en de personele inzet zijn we maanden verder.

Er ligt al sinds 2019 een voorstel van de Werkgroep Kavelruil om de kavelruil in Brabant aan te jagen. Tot op heden heeft dat niet geleid tot concrete actie. Wat ons betreft is dit een goed voorbeeld van waar de provincie de regie kan pakken.

Dit voorstel is geen onderdeel van ons jaarplan en begroting 2022. We benoemen het toch, omdat we ervan overtuigd zijn dat dit keihard nodig is voor het realiseren van onze gezamenlijke ambitie: een robuust en aaneengesloten Natuurnetwerk Brabant in 2027.

Ter overweging (2)

praktisch voorbereiden op GGA

In 2022 moet de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) rondom de Natura 2000-gebieden verder vorm krijgen. Zo ver is het nog niet. Daarom besteden we in ons jaarplan ook aandacht aan de rol die Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2022 kan en wil vervullen bij de, volgens ons noodzakelijke, praktische voorbereiding op een effectieve en efficiënte (door)start van de uitvoering van de GGA.

Groen Ontwikkelfonds Brabant zet met deze voorstellen overigens ook in op het ondersteunen van Manifestpartijen en initiatiefnemers in die natuurgebieden, die geen onderdeel uitmaken van de GGA. Een groot deel van de resterende opgave nieuwe natuur ligt immers buiten de GGA-gebieden.

Voorstel: laten we praktisch gaan oefenen met BUNDELING van subsidieregelingen en andere geldstromen

In de GGA-aanpak wordt gesproken over een bundeling van subsidieregelingen en andere geldstromen in een gebied. Dat klinkt eenvoudig, maar dat is het niet.

De praktijk is zeer weerbarstig. Dat hebben we gezien met de Wijst-regeling, die we uitvoeren voor het programma Water en het programma Natuur. En bij de gebiedsaanpak N69, waar we ook verschillende geldstromen achter de schermen bundelen in één subsidieregeling.

Met de gedane investeringen in het administratieproces is Groen Ontwikkelfonds Brabant in staat integraal te subsidiëren én sectoraal te verantwoorden. Zie hiervoor onze uitgebreide halfjaarlijkse KPI-rapportage (Kritische Prestatie Indicatoren).

‘Voorstel: bundel nu al geldstromen in één regeling’

Groen Ontwikkelfonds Brabant kan en wil graag een rol spelen in het praktisch oefenen met een verdere bundeling van geldstromen. Laten we in 2022 gewoon beginnen met een verdere integratie van geldstromen én er ervaring mee op doen. ***Laten we niet wachten tot de GGA-aanpak helemaal is uitgedacht.***

Ook hiervoor geldt: dit komt niet alleen ten goede aan de GGA-aanpak, maar ook aan de andere gebiedsprocessen waarin de realisatie van nieuwe natuur vaak hand in hand gaat met andere (water)doelen.

Dit praktisch oefenen kan op veel verschillende manieren. Bijvoorbeeld:

- ***Subsidieregeling Ondernemen met Water en Natuur aanbieden***

Naar analogie van het concept Ondernemen met Natuur (ONNB) in 2022 een praktische start maken met een nieuw concept, namelijk Ondernemen met Water en Natuur. Vernatting is in de randzones van Natte Natuurparels en Natura 2000-gebieden een forse opgave in de komende jaren.

Laten we dit concept gaan uitproberen. Niet vooraf benoemen wat Ondernemen met Water en Natuur precies moet zijn, maar, net als bij de start van Ondernemen met Natuur, de minimumvereisten benoemen en vervolgens op zoek gaan naar ondernemers die hiermee aan de slag willen. We weten immers nog veel niet. Dat vraagt zowel van de ondernemers als van de regeling aanpassingsvermogen.

Voorwaarde voor succes is, volgens ons, een eenduidig en eenvoudig concept, dat voor iedereen te begrijpen is en dus ook goed uit te leggen is door al die uitvoerende medewerkers die aan (keuken)tafels met ondernemers spreken.

Om dit mogelijk te maken is aan de achterzijde van het loket een integratie nodig van de beschikbare gelden voor water en natuur.

- ***Landelijke programmagelden Natuur***

De nieuwe landelijke programmagelden Natuur worden vooralsnog via een separate nieuwe subsidieregeling ‘weggezet’.

Een deel van de regeling moet nog verder uitgedacht worden. Ons voorstel: kies hierbij als uitgangspunt voor het gemak voor de eindgebruikers (dus: bundeling van verschillende regelingen in één subsidieregeling) en niet voor de eenvoud van de verantwoording van deze gelden aan de Rijksoverheid.

- **TOP 20 koploper-boeren in (de randen van) Brabantse Natura 2000-gebieden**

‘Voorstel: hulp voor de TOP 20 koploper- boeren die wel willen’

Op veel overlegtafels wordt afgestemd over de GGA-aanpak. En dat is nodig! Tegelijkertijd is het mogelijk om in de praktijk nu al een betekenisvolle stap te zetten met de (agrarische) ondernemers in (de randen van) de Natura2000-gebieden, die brood zien in het aanpassen van hun bedrijfsvoering op de nieuwe omstandigheden. Die overigens nog niet altijd bekend zijn.

Uitgangspunt hierbij is dat de ondernemers die willen mee willen werken aan het realiseren van de maatschappelijke ambities worden beloond voor hun snelle medewerking. Nu lijkt er in de

praktijk juist een premie op afwachten (wie weet ooit Volledige Schadeloosstelling?; “we wachten wel af tot ze uitgepraat zijn”) en een ‘straf’ voor de koplopers; koploper-boeren ploeteren om de barrières in wet- en regelgeving, bij de banken, bij de consumenten te slechten.

Dus: samen met de TOP 20 koploper-boeren in (de randen van) de natura2000-gebieden aan de slag om te laten zien wat er WEL kan. Dit vraagt uiteraard denk- en doe-kracht, maar is een goede investering. De leerervaringen die hiermee worden opdoen dragen bij aan het succes van deze TOP 20 koplopers, maar ook aan het succes van het peloton van boeren dat hierna komt en uiteraard aan het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen. Hoe succesvollers deze aanpak; hoe minder noodzakelijk de inzet van een zwaar instrument als onteigening zal zijn. Deze TOP 20 koploper-boeren kunnen geloofwaardig laten zien wat er wel kan. Dus niet praten over nieuwe verdienmodellen, maar de koplopers in staat stellen om te laten zien hoe dat kan.

Ter overweging (3) uitbreiding van de opdracht?

In de komende maanden neemt provincie Noord-Brabant een beslissing over de uitvoering van onderstaande drie opgaven. Groen Ontwikkelfonds Brabant is in beeld om hiervoor een aanvullende opdracht te krijgen. Vandaar dat we kort deze drie opgaven opnemen in ons jaarplan. Een eventuele opdracht en de randvoorwaarden voor een goede uitvoering moeten uiteraard nog wel verder worden geconcretiseerd.

Verkoop van PAS-percelen - en indien nodig zorgen voor een goed tijdelijk beheer

De provincie wil de PAS-percelen verkopen na de inrichting. Het moment van inrichting nadert in verschillende PAS-gebieden, of is zelfs al gestart.

Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft afgelopen jaren ervaring opgedaan met het verkopen en meerjarig verpachten van ingerichte en nog in te richten natuur. Wij zien daarom ook kansen om deze opdracht succesvol uit te voeren. Daarvoor is het nodig om op korte termijn te starten met de voorbereidingen voor een slimme verkoop- en/of verpachtingstrategie. Je wilt immers dat een 'eindbeheerder' of tijdelijke beheerder direct na de inrichting zorgt voor de juiste natuurontwikkeling. Het gaat doorgaans om forse oppervlaktes.

Er moet ook een strategie zijn voor het geval een deel niet direct wordt verkocht/verpacht. Wellicht kunnen we beginnen met de percelen die in 2022 en 2023 worden ingericht.

Het Markdal

Eind 2021 heeft de provincie Stichting Markdal overgenomen. Momenteel wordt gewerkt aan een doorstart van de gebiedsontwikkeling in het Markdal. Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft ervaring met het ondersteunen van trekkers bij gebiedsprocessen met subsidie en grond. Die rol kan Groen Ontwikkelfonds Brabant ook in Het Markdal op zich nemen, zodra duidelijk is wie daar de nieuwe trekker wordt. Het lijkt ons raadzaam om geen aparte werkwijze te organiseren. Keep it simple.

Bosrealisatie

In het kader van de PAS-compensatie heeft de provincie Noord-Brabant een opdracht om bossen te realiseren. Groen Ontwikkelfonds Brabant kan een deel van deze taakstelling (deels) uitvoeren of laten uitvoeren op de percelen die al in haar bezit zijn én deze percelen vervolgens conform de reguliere werkwijze verkopen. Deze aanpak maakt een snelle realisatie kansrijk. De omvang van deze opdracht wordt uiteraard in overleg bepaald.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.
info@groenontwikkelfondsbrabant.nl
www.groenontwikkelfondsbrabant.nl
Telefoon 06-30956450

BIJLAGEN

Bijlage A

Realisatiecijfers nieuwe natuur en prognose 2022

Het aantal gerealiseerde en geprognosticeerde hectares nieuwe natuur per jaar (2014-2022) voor verwerving, inrichting in het rijksdeel NNB, provinciaal deel NNB en de Ecologische Verbindingszones.

Doel	Realisatiecijfers (in ha's)							PROGNOSE REALISATIE	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
NNB provinciaal: verwerving/ functiewijziging	13,8634	3,7622	53,3777	208,0457	166,9455	325,0640	239,5814	250	250
NNB provinciaal: inrichting			41,5692	114,3655	79,1332	210,8650	65,6343	175	225
NNB Rijks: verwerving/ functiewijziging	28,8897	21,2385	183,2820	537,7497	433,0301	-14,8558	239,7191	175	275
NNB Rijks: inrichting	3,7460	7,1160	128,4273	339,7864	285,3992	19,5798	67,1595	100	200
EVZ: verwerving en inrichting			2,2145	26,2536	33,4494	7,1624	0,9000	10	25

* Voor 2022 verwachten we in totaal ongeveer 450 hectare volledig gerealiseerd te hebben. Gerealiseerd is dus klaar voor zowel de grondcomponent als de inrichtingscomponent.

Bijlage B

Achter de schermen...

Uiteraard gebeurt er achter de schermen van Groen Ontwikkelfonds Brabant ook veel. Minder relevant voor de buitenwereld, maar noodzakelijk om onze ambitie te kunnen waarmaken.

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen?

Doorontwikkelen van de organisatie van Groen Ontwikkelfonds Brabant

De toenemende drukke werkzaamheden hebben, in combinatie met eventuele aanvullende opdrachten, ook effecten op onze organisatie en de onderlinge samenwerking. Het vraagt van het team steeds anticiperen en nadenken over aanpassingen die nodig zijn om initiatiefnemers nog beter te kunnen ondersteunen. Gelukkig zit dat in de genen van de medewerkers van Groen Ontwikkelfonds Brabant: een lerend team, met zeer betrokken medewerkers en met bovendien een groot groen hart!

Anticiperen op Corona

Net als in veel andere organisaties heeft Corona een zware wissel getrokken op de kwaliteit van de contacten met onze klanten en samenwerkingspartners. Met de, eind 2021, opnieuw oplopende besmettingscijfers en ziekenhuisopnames ziet het er niet naar uit dat we Corona definitief achter ons kunnen laten.

Uiteraard stellen we alles in het werk om zoveel mogelijk doorgang te laten vinden.

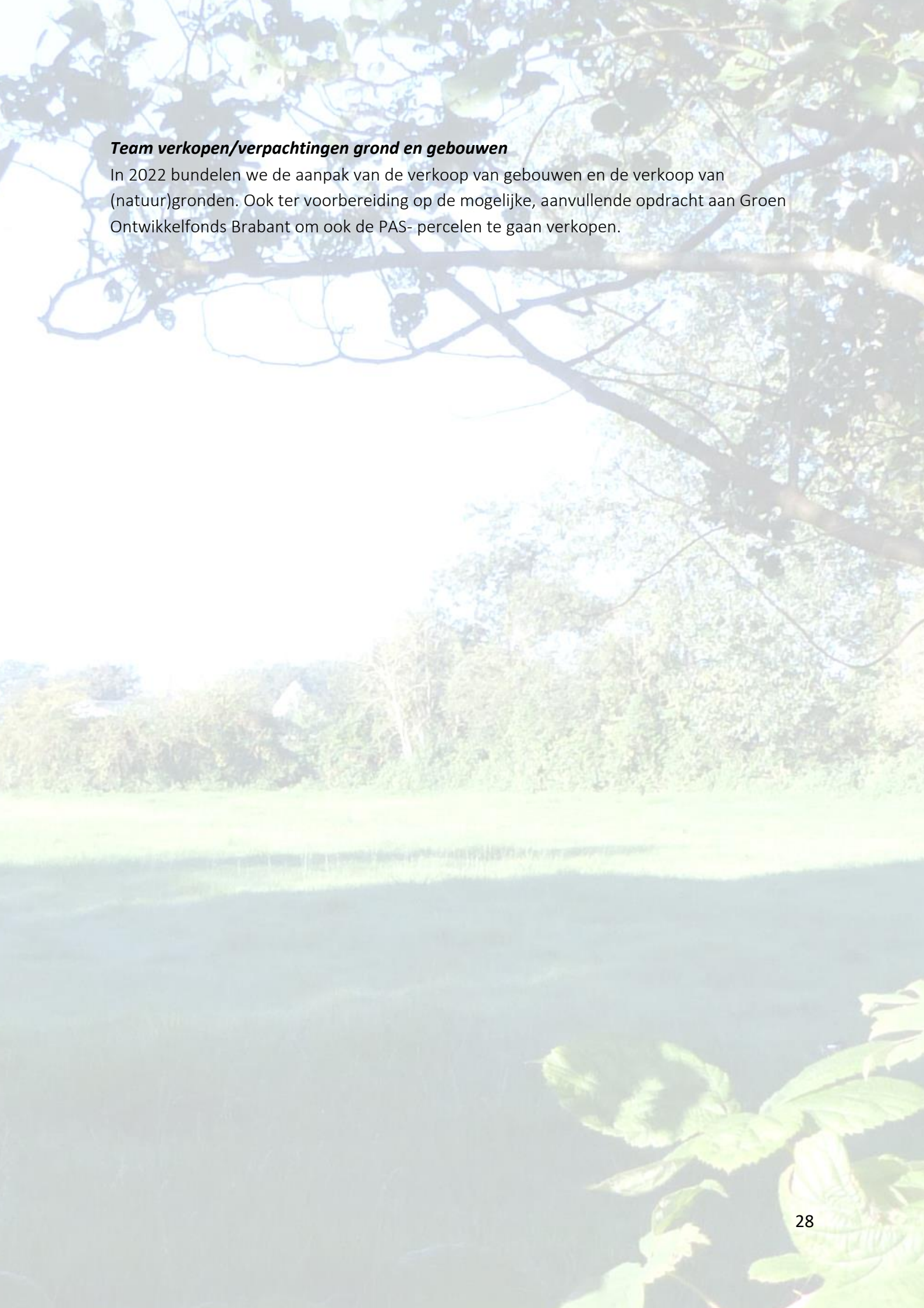
Ook heeft Corona natuurlijk invloed op de kwaliteit van de teamsamenwerking en de onderlinge afstemming.

Verbeteren administratie en registratie

Ook in 2022 wordt gewerkt aan het verder professionaliseren en digitaliseren van onze administratie en registratie. In 2022 werken we ook aan de ontsluiting van meer relevante gegevens voor de (potentiële) makers van nieuwe natuur op onze website.

Terugdringen doorlooptijden

Vanwege aanhoudende drukte aan het subsidieloket van Groen Ontwikkelfonds Brabant is in 2021 de doorlooptijd van onze subsidieverlening en -vaststelling verder toegenomen. Eind 2021 hebben we een nieuwe subsidiemedewerker mogen verwelkomen. In 2022 spannen we ons in om de doorlooptijd terug te dringen en te maximeren op gemiddeld 14 weken voor een afgeronde subsidiebeschikking.

Team verkopen/verpachtingen grond en gebouwen

In 2022 bundelen we de aanpak van de verkoop van gebouwen en de verkoop van (natuur)gronden. Ook ter voorbereiding op de mogelijke, aanvullende opdracht aan Groen Ontwikkelfonds Brabant om ook de PAS- percelen te gaan verkopen.

Bijlage C

Werkwijze Groen Ontwikkelfonds Brabant

Onze ambitie: wij willen een lerende organisatie zijn met een lerende werkwijze.

Lerende organisatie

Wat is een lerende organisatie eigenlijk? Kunnen organisaties eigenlijk wel leren? En zo ja, hoe leren organisaties dan? Of kunnen alleen individuen leren? In de managementliteratuur wordt veelvuldig de volgende definitie van het lerend vermogen van organisaties gehanteerd: “de mate waarin een organisatie in zijn structuur en cultuur erop gericht is om individuen en groepen te leren en daardoor als geheel in staat is om te leren” (Simons, 1992). Samengevat: een organisatie leert via mensen die voor die organisatie werken. Individueel en via teams. Uit de literatuur blijkt dat de variabelen leerklimate en organisatiestructuur bepalend zijn voor het lerend vermogen.

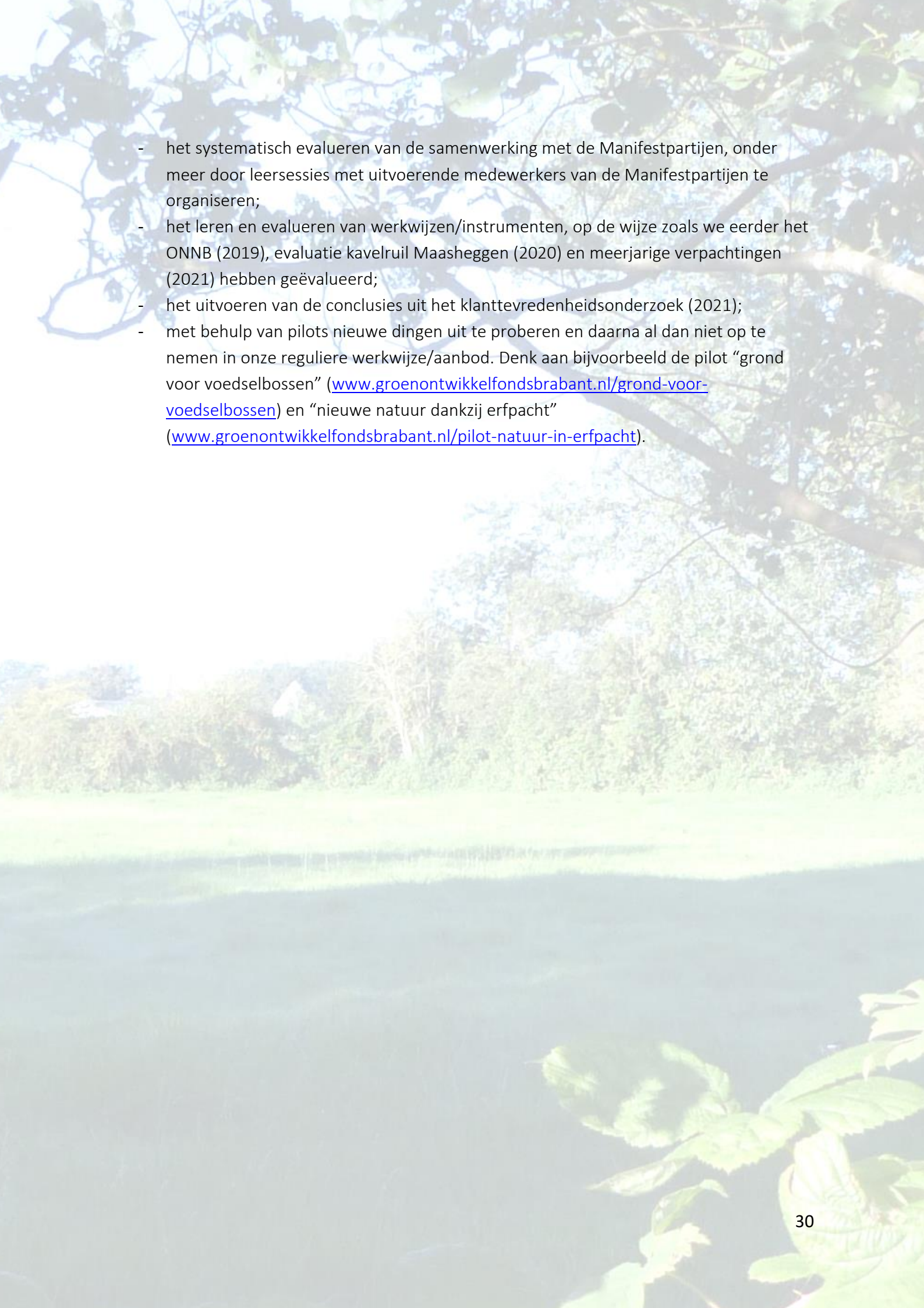

Momenteel huren we deels ‘diensten’ in via de provincie Noord-Brabant (geen medewerkers dus). Deze werkwijze compliceert het organiseren van het lerend vermogen binnen Groen Ontwikkelfonds Brabant. Dit vraagt dus om continue aandacht.

Lerende werkwijze

Via de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) blijven we werken aan een hogere kwaliteit. De PDCA is een continue cyclus van het plannen van acties, het uitvoeren van geplande acties, het checken of de resultaten van de acties werkelijk zijn zoals was beoogd, en het bijsturen of bijstellen van de uitvoering of plannen naar aanleiding van de checkresultaten. Op papier niet moeilijk, maar in de dagelijkse praktijk lastig. Zeker omdat er veel partijen betrokken zijn bij het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant. Het streven is dus om als collectief te leren. Ook in 2022 is dat een aandachtspunt: hoe realiseren we een lerend systeem?

Deze werkwijze geldt niet alleen voor de organisatie van Groen Ontwikkelfonds Brabant, maar ook voor de samenwerking met de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant en de Manifestpartijen. Hoe? Hierbij enkele initiatieven van Groen Ontwikkelfonds Brabant om een lerend systeem concreet handen en voeten te geven:

-
- het systematisch evalueren van de samenwerking met de Manifestpartijen, onder meer door leersessies met uitvoerende medewerkers van de Manifestpartijen te organiseren;
 - het leren en evalueren van werkwijzen/instrumenten, op de wijze zoals we eerder het ONNB (2019), evaluatie kavelruil Maasheggen (2020) en meerjarige verpachtingen (2021) hebben geëvalueerd;
 - het uitvoeren van de conclusies uit het klanttevredenheidsonderzoek (2021);
 - met behulp van pilots nieuwe dingen uit te proberen en daarna al dan niet op te nemen in onze reguliere werkwijze/aanbod. Denk aan bijvoorbeeld de pilot “grond voor voedselbossen” (www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/grond-voor-voedselbossen) en “nieuwe natuur dankzij erfpacht” (www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/pilot-natuur-in-erfpacht).